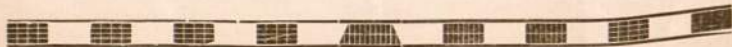

Laisvoji Lietuva

LITUANIA LIBRE

Raudondvario Tiltas per Nevėžio upę, gražiausias Lietuvoje.

SKAITYKIT LAISVOJI LIETUVA

Metams: Urugvajuj: \$ 2.50
 Argentinoje \$ 5.00
 Siaures Amerikoj \$ 2.— toleri
 Calle Rio de Janeiro 4001
 Cerro. — Montevideo

Cesna Radio

ADOLFAS CESNA

Radijo Technikas
 Gamina radio aparatus ir taiso senus,
 rupestingai ir prieinamomis kainomis,
 parduoda ir issimokėjimui.

☆

Calle SAN FRUCTUOSO 1827
 Montevideo

LIBRERIA

ESAS

Geriausiu pasauliniu rasytoju knygos. —
 Ivaigus popieriai: kartolinas, celofan ir
 kt. rasomicji knyukai ir mokyklu reikme
 nys. — Atvirutes, albumai. Uzsakymus
 siunciam ir pastu. Priveza tranvijai:

7. 9. 12 ir 61

☆

ARENAL GRANDE 2533
 Tel.: 27253 Montevideo

Vienintelis Urugvajuje Lietuviu Mosaiku
 Ir Baldosu Fabrikas

-Du Draugai-

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO
 MILANO

Rastine: calle BERNA 2347. Cerro
 Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro
 Daromas visu rusiu, meniskos ir
 paprastos mosaikos bei baldovai
 Darbas garantuotas. Ekonomiskos kainos.
 Lietuviams Didelis Nuolaidos
PERSITIKRINKIT

KRAUTUVE-BARAS

VIKTORO KUCIAUSKO

Calle PRUSIA 1851, kampas Bogota
 Telefonas: 22 13 26

Vilia del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto
 produktu. — Vietos ir uzsienio gerimai.
 Kainos ekonomiskos. — Lietuviskas pa-
 tarnavimas ! Lietuviams nuolaidos.

Bruno Evovlucko ir Alizo Vetos

PIENINE — BAR ALMASENAS

☆

Calle BOGOTA 4151 Esq. BERNA
 Telefonas: 22 11 94

Ivaigus pieno ir kiti maisto produktai,
 vietos bei uzsienio gerimai.

Prano Totilo

Bar — Almacen

Calle PORTUGAL 3302. — Cerro

Visu rusiu maisto produktai
 Cerros lietuviai daugiausiai cia renkasi.

CINE SELECTO

Vienintelis lietuviu P. Zukelio kinas
 Urugvajuje

c. GRECIA 1105-07 Cerro

Tel.: 22 11 25

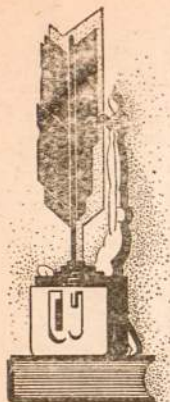
FILMOS:

Visuomet paskutinés laidos, menis-
 kiausios ir aukstos kokybes. Dau-
 gumos lietuviu ir kitatauciu gau-
 siai lankomas kino teatras.

Laisvoji Lietuva

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos Organas

M. (Año IV.) Montevideo, Noviembre - Lapkr. 1948. | Nr.9 (44)

REVISTA

"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personería Jurídica en el año 1941.

Organo oficial y propiedad intelectual de la misma.

Impreso en la
IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración
& Imprenta

Río de Janeiro 4001
CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS
Berno 2347 CERRO

Administrador:

Antonio Stendelis

Leidžia

Urugvajaus Lietuvių
Kultūros Draugija.

Redaguoją Redakcinė
Komisija

Metinė Prenumerata:

Urugvajuje \$ 250
Argentinoj \$ 5 argen.
J.A.V. ir Europon \$ 2
amerikoniski doleriai

LITUANIA LIBRE
Río de Janeiro 4001
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

C. Verax.

¿ YA ANDAN ESCASOS DE ESCLAVOS LOS SOVIETS?

Sus consulados reclutan a ciudadanos de países extranjeros.

En la prensa comunista redactada en idioma lituano que se edita en la República Argentina y el Uruguay, las secciones consulares de las Legaciones soviéticas publicaron repetidamente una orden del Presidium de la Junta Suprema de los Soviets, fechada el 20 de Marzo, « sobre la reglamentación para la obtención de la ciudadanía soviética para los ciudadanos de las Repúblicas de Lituania, Letonia y Estonia, residentes en los países de Latinoamérica.

Según esa orden del Kremlin, los ciudadanos de los países mencionados deberían obtener la ciudadanía soviética antes del 1º de Julio de 1949 a más tardar.

En esta acción ilegal e intolerable, los partidos comunistas locales ayudan a los consules soviéticos. He aquí que el periódico comunista, redactado en idioma lituano, « Darbas » (del 28 de Agosto y subsiguientes) anuncia, que para « registrarse como ciudadanos soviéticos pueden dirigirse a las sedes de nuestra organización: Av. Agra-ciada 2783 y Cerro: calle Grecia 3324 en las cuales hay personas designadas para servir en ese asunto ».

Ese mismo periódico publica una entrevista con el denominado « Presidente » de la Lituania Soviética, Justas Paleckis. Con el acostumbrado estilo bolchevique mientese allí sobre « la rabiosa reacción y el peligro de la desocupación, la miseria y el hambre en la América Latina », siendo instados los emi-

grantes lituanos a regresar a la gran patria socialista. « Darbas » se queja en un editorial, que en los países de América del Sur « se perjudicaron muy dolorosamente como emigrantes y como trabajadores conscientes, solidariamente participes en las luchas contra la explotación inhumana y contra las actividades de la reacción ».

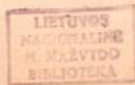
La concesión de la ciudadanía soviética trae aparejada la concesión de la posibilidad de regresar a su país (la URSS), por lo que débese aprovechar entusiastamente tal posibilidad.

Se ha comprobado, que solo ciertos comunistas o comunitantes se interesan por esta registración, y aún ellos han sido escrupulosa y repetidamente interrogados en los consulados soviéticos, mientras que los obtenedores de los pasaportes de la URSS fueron advertidos de no apresurarse para el viaje. Es que los deseos de volver al « Paraíso » deben, además, presentar solicitudes especiales y cumplir diversas formalidades. En el deseo de pescar la mayor cantidad de « ciudadanos soviéticos », la Legación de la URSS en el Uruguay también envió a los bálticos, comunicaciones individuales instando a la registración.

La Legación de Lituania en la R. O. del Uruguay, en forma de nota de protesta ha advertido a los lituanos emigrados y a las reparticiones responsables, acerca de la ofensiva soviética para esclavizar a los ciudadanos bálticos residentes en América Latina.

Así, el empeño para soviétizar a los bálticos se enfrentan no tan solo con el derecho internacional, con las notas de protesta, sino que también ofrece oportu-

(cont. pág. siguiente)

(continuación de la página anterior)

nidades para reflexionar, con que medios de agresión el imperialismo rojo pretende esclavizar a pueblos en general e individualmente de como en los países libres del mundo los partidos comunistas - aunque encubriéndose bajo otras denominaciones - se convierten en filiales de los consulados moscovitas y porque los soviéticos se dedican a la caza de ciudadanos extranjeros, mientras ahorcan a los suyos o sino los obligan a tirarse desde la ventana de un tercer piso.

C. Verax.

FAKTAI IŠKILA PO AŠTUONERIŲ METU.

Buvusio Lietuvos Radijos Vyr. Pranešėjo Pareiškimas Apie « Liaudies Seimo » Nutarimų Eiga.

Rašo: J. Stonys.

Kokioje dvasioje ir atmosferoje vyko ano meto garsūs Liaudies Seimo nutarimai 1940 7. 21, aš kaip vienas artimiausių L. Seimo posėdžio eigos liudininkų, čia ir noriu pažymėti.

Man buvo pavesta praveisti L. Seimo posėdžio radijo transliacija, ir aš turėjau visišką laisvę kalbėtis su Vyr. Seimo rinkimo komisija, iš Maskvos atsiųstais bei vietos komunistų partijos pareigūnais, bolsėvikų sudarytos liaudies vyriausybės nariais, Seimo deputatas, turėjau teisę lankytis posėdžio patalpose, stebėti paruošiamuosius darbus, užsėdinti į V. Teatro užkulisį, kuriame buvo prisiglaudęs sekretoriatas.

1. 1940 m. liepos 21 d. prieš L. Seimo posėdžio pradžią į V. Teatro scenos užkulisį buvo atvestas Raud. Armijos 180 žmonių dalinys kuris užėmė sargybos postus. Kariai buvo ginkluoti lauko kautynių ginklais. Sargybos postai buvo slepiami. Sargybiniai slėpėsi už scenos užkulisyje stovėčių dekoracijų, šviesos rampų, užuolaidų, gėlių girlandų. Po Seimo prezidiumui skirtais stalais taip pat buvo suguldyti sargybiniai ir pridengti grindis siekiančiomis staldengim. Sargybinių ginklai buvo paruošti veiksmui.

2. Nors L. Seimo posėdžio eiga Vyr. L. Seimo rinkimų komisijos buvo nutarta transliuoti bet vienam NKVD majorui rusui užprotestavus transliacija prieš pat posėdžio pradžią buvo atšaukta. Leista kai kuriuos posėdžio

fragmentus įrašyti į radijo plokštėles. Radijo transliacijos bijota, kad per posėdį nevyktų obstrukcijų, kas neigiamai paveiktų, krašto gyventojų nuotaikas.

3. Dar L. Seimo posėdžiui neprasidėjus, aš turėjau progą matyti iš anksto paruoštą L. Seimo posėdžio dienotvarkę. Ji buvo surašyta rusų kalba ant sovietų Pasiuntinybės raštinės blankų. Prie kiekvieno darbotvarkės punkto buvo pažymėta Seimo deputato pavardė, kas pasiuntinybės nustatytą dienotvarkę turėjo stuldyti posėdžiui.

4. Kiekvienam L. Seimo deputatui jau iš anksto skirta pasakyti kalba buvo parašyta Sovietų Pasiuntinybeje ir aprobuota pasiuntinio Pozdnakovo Rusų pasiuntinybės numatyteji kalbėtojai kalbas gavo atvykę į Seimo posėdį.

5. L. Seimo deputatams posėdžio salėje užėmus skirtas vietas, prie kiekvieno buvo prikirtas stebėtojas — slaptosios policijos atstovas, kuriam buvo pavesta sekti ar deputatas balsuoja, t. y. pakelia ranką (visi L. Seimo nutarimai buvo priimami rankos pakėlimu), ką deputatas kalba su gretimais sėdinčiais kaimynų ir t. t.

6. Visa L. Seimo posėdžio eiga, kalbėtojai, smulkiausias eigos detalės iš anksto buvo sužymėta ats iruose prezidiumui skirtuose lapuose. Deputatui einant kalbėti į tribūną, Seimo prezidiumo pirmininkas po kelis kartus klausdavo kalbėtojo pavardės, patvirtindavo įrašų lape ir tik tada leisdavo kalbėti.

7. Seimo posėdžio metu buvo kurjozas, kada deputatas ROCIUS, Sovietų Pasiuntinybės numatytas kalbėti Lietuvos valstybinės santvarkos pakeitimo klausimu, savo kišenėje nerado kalbos ir tik prisitartinęs prie tribūnos, kalbos tekstą gavo iš prezidiumo pirmininko ADOMAUSKO.

8. Vienas būdingesnių faktų iš L. Seimo posėdžio yra tas, kad Seimui dar nepradėjus svarstyti darbotvarkės punktą, aš gavau tuometinio Radiofono direktoriaus — L. Seimo deputato J. BANAIČIO Kaune leidžiamo komunistų laikraščio « Tiesos » numerį, kuriame iš anksto, nelaukiant L. Seimo suruošto vaidinimo pabaigos, jau buvo paskelbti L. Seimo « nutarimai » — Lietuva skelbiama Tarybų Socialistinė Respublika ir Lietuva savanoriškai įeina į Sov. S - gos tautų sąstatą.

Pasihaigus L. Seimo posėdžiui, iš šio « Tiesos » numerio aš turėjau perskaityti per radiją visus Lietuvos valstybinę santvarką liečiančius Seimo « nutarimus ». Kai radiofono

direktoriui pareiškiau savo suabejojimą, jog kartais L. Seimas gali «Tiesoje» paskelbti nutarimų nepriimti, p. Banaitis man atsakė: «Bolsėvikai vietoje netūpėjoja L. Seimas nėra Smetonos kromelė». Dideli dalykai sprendžiami greit ir be svyravimų. Nauja gadinė neša naujus tempus».

9. Kokioje Maskvos kontrolėje ir teroro dvasioje vyko 1940 7. 21. d Seimo posėdis, rodo kitas bdingas epizodas.

Kai teisingumo ministeriui — Seimo deputatui P. Pakarkliui reikėjo Seime referuoti klausimą apie Lietuvos savanorišką įsijungimą į Tarybų Sąjungą — Seimo posėdis laikinai buvo prtrauktas, nes Pakarklio kalbos tekstas nebuvo spėta atsiųsti iš Maskvos. Skubiai buvo teiraujamasi aero stotyje, ar nėra iš Maskvos atsiėmęs lėktuvas ir neatvežė skubų pakietą. Nesulaukus lėktuvo (tą dieną smarkiai lijo, ir lėktuvas vėlinosi visą valandą), Pakarklis, pasitaręs su Sovietų pasiuntiniu Pozdniakovu, gavo sutikimą savo kalbą paskaityti iš nuorašo, be Maskvos aprobatos.

J. STONYS.

IŠ GYVOS PRAEITIES.

Rašo: V. A. Kravčenko.
(Iš knygos «Aš pasirinkau laisvę»)

1942 metų pabaigoje pasklido gandas, kad Stalinas turėjo svarbų pasikalbėjimą su Mokslų Akademijos profesorium Komarovu ir Fizikos Instituto direktorium Kapitza. Buvo kalbėtasi apie atominę energiją. Sovietinė Žinių Taryba stengėsi išgauti kituose kraštuose atominės energijos paslaptį Mokslų Akademijos posėdyje, įvykusiame Sverdlovsko mieste 1942 metų gruodžio mėnesį daug buvo kalbama apie naujus bandymus su retais metalais ir pirmon vieton su uraniu. Komunistų sluoksnuose plačiai buvo sklaidžiama, jog Kapitza pasiekęs nuostabių rezultatų savo moksliniuose bandymuose.

Jei Kremlius būtų turėjęs atominę bombą anksčiau, negu ją išrado USA, tai aš neabejoju, kad Stalinas būtų ją panaudojęs pasaulinės komunistų revoliucijos tikslams. Sis mano įsitikinimas yra paremtas mano patyrimu, kurį aš esu įsigijęs per eilę metų, stebėdamas bolsėvikų moralę, galvojimą ir elgesį.

Vieną kartą aš turėjau progos aplankyti «Tarptautinės Knygos» sandėlį. Tatai įvyko kaip tik tuo metu, kada buvo pranešta, jog

panaikinamas Komunistų Internacion las, ir kada Sovietų sąjungininkai džiugavo tuo dideliu laimejimu... «Tarptautinė Knyga» — tai buvo biuras, kurs ruošė propagandines brošiuras svetimomis kalbomis. Ir aš ten mačiau ką tik atspaudus tus atsisaukimus ir brošūras. Jos turėjo būti platinamos kraštuose, kurie bus raudonosios armijos užimti.

Taigi, nors Kominternas ir buvo panaikintas... bet praktiškai komunistų partijos centralinis komitetas ruošė ir davinėjo nurodymus visiems komunistams, kaip jie turi veikti. Tuo pačiu laiku Maskvoj, netoli Kuznetsky Most, buvo skubiai ruošiami komunistai vadai svetimiems kraštams, kurie bus išlaisvinti iš Vokiečių okupacijos. Visi jie turėjo karininko lėpynius ir buvo ištikimiausieji partijos nariai. Tai buvo nauji išrinktieji. Jie buvo ruošiami dideliam istoriniam uždavimui: komunistiniam įsigalėjimui Europoje.

Tas naujai paruoštas policijos kadras lydėjo raudonąją armiją ir visur, kur tik ji praedavo, tuoj organizavo pagrindinius vėlymus. Jų rankomis buvo išduotyta didelės žmonių minios tiek pačioje Sovietų Sąjungoje, tiek ir kitose Sovietų užimtose valstybėse. Daugelis sovietų piliečių buvo tos pačios «valymo policijos» sugrusti kaip gyvuliai į vagonus ir išvežti į tolimiausias koncentracijos stovyklas. Kai karas baigėsi ištremtųjų skaičius siekė tūkariausiai ketulė milijonų.

Teisvė mane verčia pasakyti, kad milijonai mano viengendžių buvo išlaisvinti iš vokiečių jungo tik tam, kad pereitų į Sovietų vergiją. Internacionalas buvo panaikintas, bet Stalino knyga — Leninizmo klausymai — pasiliko rodyklė visiems komunistams. O toje knygoje pasakoma, kad proletariatas turi ne tik teisę, bet ir šventą pareigą panaudoti visas jėgas revoliucijai sukelti. Stalinas reikalauja, kad kartą įsteigus revoliucinį režimą, jis veiktų — jei reikia — net ginkluotą jėgų pagalba ir veiktų prieš visus išnaudotojus...

BAISI NETWORKA LIETUVOS GELEŽINKELIUOSE

«Tiesos» puslapis pavarčius.

Pastaruoju metu Vilniškėje «Tiesoje» pasirodė straipsnių, kuriuose keliami aiškūs reikalavimai, įsiviešatavusį geležinkelio-e. Pasirodo nepaisant visų pasiektų laimėjimų stalininio penkmečio metais, geležinkelio linijų atstatymo ir panaudojimo geležinčiuose chaoso, kad «Tiesa» nebeįvertinama imasi barti Lietuvos TSR Geležinkelių Valdymą, Ess, ir «Tiesos» redakciją be palovos plaukia skundai dėl nekultūringo kelevių aptarnavimo ir kitų regeorijų. Tie skundai, kaip pastebi «Tiesa», tai tiesiog kaltinamasis aktas Geležinkelių Valdybai. Visur, kaip rašoma, susiduriama su grubumu, netvarka, nesvara ir apgavystėmis. Štai keletas tokių skundų pavyzdžių:

«Ar geležinkelis Priekule Pagėgiai trumpesnis už Pagėgiai-Priekulę? — klausia vienas skaitytojų ir tęsia. — Vaziuodamas iš Priekulės į Pagėgius už bilietą sumokėjau 11 rublių 10 kap. kiek ir pažymėta biliete. Gi už kelionę Pagėgiai-Priekulę biliete jau pažymėta kita kaina: 14 rublių 20 kapelių... Ar tai klaida klausia redakcija ir čia pat atsako — ne, nes iš Kasiadorių į Gudžiūnus, moka už bilietą 13 rublių, o grįždamas iš Gudžiūnų į Kasiadorių — 21 rubl. Kodėl tas skirtumas?!»

Taip, kodėl tokie skirtumai, draugai iš Geležinkelių Valdybos? — sušunka «Tiesa». Kokie čia galvosūkiai, serados, mislės? Arba vėl: švenčionėlių stoty neparduodami bilietai į Kiūneliškio stotį. Atsikalbinėja neturi bilietų ir išduoda bilietą į Kaitinėnus, nes kaina ta pati — 3 rubliai. Tačiau traukinyje ateina kontrolierius Motiejūnas ir liepia išlipsti Kaitinėnuose arba sumokėti pabaudą. Panašiai ir Radviliškio ruože — ir čia trūksta a'spaudintų bilietų, gi už jų neturėjimą kontrolieriai ima baudas po 25 ar net po 92 rublius. Kas gi pagaliau turi atsakyti už tvarką bilietų kasose, nejaugi patys keleviai? — teisingai piktinasi Vilniaus oficiozas.

Pasirodo, anot «Tiesos», bilietų kasose sau šiltas gūžas susisuko sukėiai ir vagižiai ir iš viso lengvo pasipelnijimo mėgėjai. Iš Varėnos rašo, kad ten sunku gauti bilietą į Vilnių, nors vagonai eina rušai. Kasininkas Grybėnas kas tik atveria langelį ir šūkteli: «Nėra vietų», tuo tarpu bilietai perdavinėjami spekuliacinėmis

kainomis, bet tai dar ne viskas. Štai naujas pavyzdys, kurį nupasakoja «Tiesos» skaitytojai į Kupiškio stotį atėjo traukinys, emantis ruožai Daugpilis — Klaipėda. Trijų vagonų palydovai nieko neįleido, net stumdė ir spardė kelevius. Vaziuojant gi iš Vilniaus į Kretingą a tarnavusi vagonų palydovė reikalavo kyšio už miegamąją vietą, į kurią kelevius turėjo teisė. Jo vietą užėmė kita piletė, davusi palydovėi kelevišką rublių kyšio. Toliau — Vilniaus — Šiaulių traukinio vagonai nepanašūs į kelevius vagonus — nesvaru, prisuklinta Tarpinėse stotyse, kaip taisyklė, beveik neįmanoma nusipirkti bilieto. Biržuose, Marijampolėje ir kitur kasininkai neišduoda keleviui priklausomos gražos. Stotijų vaizdas — skurdas. Kaune netvarkinga stotis, gi Vilniuje kelevius neranda vietos, kur galėtų palaukti traukinio.

Tai vis faktai iš «Tiesai» parasytų laišku ir juos lengva patikrinti 5 m. 218 n. ry. Ką gi į tai atsako pats komunistų organas? Atsako, nepamirštama paskelbti ir praimes — girdi, Geležinkelių Valdyma nekovoja su buržuazinės praities piktais demis traukinių įguli tarpe, tuo tarpu, kai ne vienas tremtinys neprišimins tokios netvarkos laisvės metas Lietuvoje bet daugiausia pipirų vis dėl, to tenka Gel Valdybos viršūmėms — viršininkui drg. Kožukovskiui ir kelevių tarnybos viršininkui drg. Tiuriniui. Ess, sako «Tiesa», vertėtų jems kartą nusimesti uniformas su antpečiais ir, kaip visi darbo žmonės, stotį į eilę prie bilietų kasos, o vėliau, ieigu pasireks, pakliuati paprastų vagonų Gal tada jie susiprastu, jog reikia patvarkyti kelevių aptarnavimą. Ess, daug kur daugiau sielojamasi dėl rasto geležinkelių pervėzimo, negu dėl gyvos žmogaus. Ir taip, pagal «Tiesą», gali elgtis tik žmonės, užmirę arba negalintieji ar nenorentieji suprasti, jog kulturingas kelevių aptarnavimas — tatyra politinis svarbos reikalas. Ir visa ta netvarka esanti tolygi nacionalistinei agitacijai

Tokie yra «Tiesos» žodžiai. Tremtiniai tučtę jai būi dėkingi už ryškų pavazdavimą Lietuvos geležinkeliuose ir iš viso Lietuvoje esančios netvarkos «Tiesai» ieško šios netvarkos šaknų ir, kaip įprasta, bara oreigūnus. Mums tačiau jokių šaknų ieškoti ilgai netenka, mums yra visai aišku — kol geležinkelius Lietuvoje tvarkys Kožukovskiai bei Tiurinai, tol nebus tvarkos ne tik geležinkeliuose, bet ir visame rusų valdomame krašte

V. Rim.

Ur. Liet. Kultūros Dr. ja. 16-ia Vaeerio
švęs Zukelio salione vasario 19 d. 9 v. v.
Dalyvaudime visi.

URUGVAJĀUS LIETUVIAI

— Lietuviai sveikina. —

Lietuvos Pasiuntinys ir ministras Dr. K. Graužinis švenčių proga gavo iš įvairių pasaulio šalių patriotų lietuvių sveikinimus. Išvermingai už Lietuvos laisvę kovoti linkėjo VLIKAS, t. emtinių organizacijos ir paskiri asmenys. Čia paminėsime tik Venezuelos lietuvių laišką. «Lietuvių Sąjunga Venezueloje ir kartu visi lietuviai tremtiniai, pasirinkę laikinąją savo tėvynę šį kraštą, svečdami 1949 metus, sveikina Tamstą, P. Ministerį, ir visus lietuvius gyvenančius Urugvajėje.

Ta proga linkime ir toliau nenuleistamai budėti lietuvių sargyboje ir kantriai laukti jau netaip tolimos tos dienos, kada išsipildys mūsų visų bendras troškimas - Gedimino kalne vėl suplevėsuos Lietuvos trispalvė ir Laisvės Varpas visam pasauliui Lietuvos n. priklausomybę, saukdamas savo sūnus ir dukras grįžti atstatyti karą ir okupantų nuniekieto krašto. Tada mes visi kaip vieną, išgirdę tą šauksmą, pasižadame prisidėti prie Tėvynės atstatymo darbo». Lietuvių Sąjungos Venezueloje pirminkas yra Petras Tumėnas, sekretorius - Jonas Stanevičius.

R.

— Tremtiniai turi saugotis šnipų —

Pastebėta, kad laivus, kuriose lietuviai tremtiniai iš Europos vyksta į Argentina, Montevideo uoste lanko lietuviškai kalbantieji ruskeliai ir nepasisakydami kas esą, stengiasi iš suvargusių keleivių išgauti vieną kitą naujieną. Išgavę žodį kltą ima iš tremtinių tyčiotis jau čia pat prie laivo ir savo komunistiniame laikraštuke Tremtiniai savigarbos sumetimais nerūdę dėmesio kreipti į tos rūšies laivų lankytojus.

K.

— Viešėjo Dr. Pranas Brazys —

Pas savo brolių Antaną, žinomą Urugvajaus lietuvių ir Kultūros Draugijos vicepirminką, apie mėnesį laiko viešėjo neseniai į Ar-

gentiną iš Romos atvykęs kun. Dr. P. Brazys. Tai dar jaunas, bet aukšto išsilavinimo svečias patikęs mūsų kolonijoje geriausia ispūdi. Būdamas žurnalo «Luko» faktinis redaktorius ir visuomenės veikėjas, gerb. svečias gyvai domėjosi kolonijos lietuvių gyvenimu, nemaža jų aplankydamas namuose, taip pat turėdamas progos susipažinti per vaišes pas brolių ir per asada pietus Kultūros Draugijoje.

K.

— Apie Stalininę uždangą. —

Žymiausias Urugvajaus dienraštis «El Día» sausio mėn 8-10 dienomis išspaudino tris C. Verax straipsnius apie tai, ką Lietuvoje slepia stalininė linija. Įdomūs straipsniai, girdėt, atkreipė dėmesį tiek urugvajiečių, tiek lietuvių. Jie ypač pasiskaitini tiems, kuriems iš galvų vis dar neišgaruoja Sandlerių įpompuotas raudonasis tvakas.

Korp.

— Padėka. —

Urugvajaus Lietuvių Tremtinių Vaikams Globoti Draugijos vardu siuomi išreikia padėka pp. Zukeliams už jų, kaip visuomet maloniai suteiktą salioną ir parūpinimą filmų bei išspausdinimą savo lėšomis bilietų kino seansui, įvykusiems š. m. spalio m. 16 d.

Taip pat dėkojame p. J. Gilvydžiui už paskolintą filmą apie Lietuvą, U. L. Kultūros Draugijai už pagalbą propagandoje ir svečiumi iš Buenos Aires kun. K. Vengriui už gražią prakalbą, kurią teikėsi seanso metu susirinkusiems pasakyti.

Dėkojame visiems atsilankiusiems ir bilietus platinti padėjusiems, ypač pp. Zukelienei, Godienėi, Brazienėi, Miniauskienėi, p. Svečiumi ir kitiems.

Pajamų iš šio kino seanso gauta \$ 81, išlaikymams mokesciams prašymui ir mokesciams nuo bilietų buvo \$ 13. 10. Tuo būdu gryno pelno gauta \$ 67. 96. kurs visas paskirtas lietuvių tremtinių vaikams šelpfi. Ta pat proga norime pareikšti padėką poniam O. Šumskienėi ir Kun. Origalionui paaukavusiems po \$ 10. - tremtinių vaikams.

U. L. T. V. G.
Draugijos Valdyba.

U. L. Kultūros Dr. - ja 16 jį Vasario švęs
Zukelio salione vasario 19 d 9 val. vakaro.

tevyne saukia

Lietuvi, prisimink VASARIO 16-tą!

Kad ir kaip toli bebūtų nuo motinos Tėvynės, laisvieji pasaulio lietuviai negali ir neturi pamiršti, kad Lietuvoje karas dar nesibaigė. Ten mūsų broliai, net sesių ir vaikų padedami, veda žūtibūtinę kovą su nepalyginamai didesniu ir žiauresniu priešu, kuris mūsų žydėjusią Tėvynę stengiasi paversti Azijos tyllaukais ir kolonizuoti mongolais, o tikruosius lietuvius ištremti į Sibirą...

Mes turime vyriškai protestuoti, turime kreiptis į pasaulio sąžinę, turime rašyti faktus apie bolševikų barbariskiausią siautėjimą už geležinės uždangos.

Štai kaip apie tai rašoma Lietuvos partizanų į Vakarus atneđame laisike: «Nebijokite, mums niekad jau blogiau nebus, jei jus kviesite pasaulį sudramdyti barbarus. Daugiau nors ir baisios tiesos. Mes mirštume, bet mirdami norime žinoti, kad yra pasaulyje žmonių, kurie nebijo nors gyvų žodžių kovoti už pavergtų, naikinamų tautų laisvę».

Savo brolius kruvinoje kovoje paremti ir jų šauksmą pasauliui perduoti, Urugvajaus lietuvių patriotine kolonija rengia didelį ir reikšmingą Vasario 16 tos—31 metų Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo—minėjimą.

Sventė prasidės jau vasario 13 d. pamaldoms lietuviams žinomoje bažnyčioje 10.30 valandą ryto.

Vasario 16 d. 6.30 val. p.p. radio stotis C X. 8 Sarandidos svarbią lietuvišką valandą

Vasario 19 d. šeštadienį 9 val. vakare P. Zukelio kino salėje Kultūros Draugija ruošia tradiciniai didelį lietuvių didžiosios dienos minėjimą Bus aukštų svečių įvairi programa svarbūs nutarimai.

Visi tikri lietuviai, be pažiūrų smulkių skirtumų, kviečiami vieningai dalyvauti.

Rengėjai.

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS KAREIVIAI

Nori Susirasti Savus

Paieškomi Asmenys.

Baronas Antanas,
Bagdonavičius Vaclova,
Četkauskas Jonas ir Julė,
Kuslys Juozas,
Kanapecaitė Ona | Leiner |,
Marcinkaitė Marijona,
Na vilienė - Bernotaitė Zuzana,
Naudzius Antanas,
Preikša Klemensas ir Monika,
Puizinas Jeronimas ir Olga,
Prakapavičius Antanas,
Puščius Feliksas,
Rimavičius Kazys,
Stikliviūnė - Matulaitytė Marcelė,
Stankūnas Juozas,
Šeporaitė | Rimavičienė | Ona,
Šveikauskas Jonas,
Vaižmužytė Paulina,
Valasauskas Eduardas ir
Vytauskas.

Viršpaminėtus paieško jų giminės. Dėl smulkmenų prašoma kreiptis į Lietuvos Pasiuntinybę, c. 21 de Setiembre 2511, 6 p, Montevideo, Uruguay, Asmeniškai galima teirautis kasdien, išskyrus šventadienių, priedėmimo valandomis nuo 9 iki 12 val.

P a s i u n t i n y b ė.
Montevideo.

Paieškojimas,

Julė Kudeliukė Viktoro dukterė iš Lomenių kaimo paieško Malvino Kudeliukės, kilusios iš Keičionių kaimo dabar gyv. namčios Argentinoje. Prašau atsilipti žiuo antrašų;

c San Ramón 928
Montevideo. Uruguay,
Julė Šlaučiukekienė.

G e g u ž i n ė !

Šių metų Vasario mėn. 27 d. Ur. Liet. Kultūros Draugija ruošia milžinišką gegužinį Parke Tomkinson, uždarant vasaros sezoną. Taigi, visi į Gegužinį.

Faustas Kirsas.

SENIS IR SENELĖ. Idilija.

Prie geležinkelio trobelėjų.
Gyvena senis ir senelė,
Senelės žilas plaukas sulaidos,
Ir senio išvogtos veidas.

Senelėi sėdi prie langelio,
Kur stovi mirta ir kryželis,
Saulutė sviedas debesėlių
Trobelę pridengė šešėliu.

Praėjo laimės šauktos dienos:
Jaunystė, naktys, mėnesienos;
Tiltai sapnais ir atminimais
Senelėi karšina likimą.

Aprėjo žiežirbos trobelę...
Du jaunu veidu švistelėjo...
Geltonus plaukus taršė vėjai...

Ten jaunos širdys svito laime,
Ir klytus ardėsi savaime...
Gyvenimu spindėjo akys,
Kaip saulėj laikinos plaštakės.

Seneliai žiuri... ir išvydo,
Kaip traukiniai jau ystė skrido;
O po laukus skrajoja dumas,
O sieloj atvėstas ramumas.
Iakūtėms sviesus treliai sklinda,
Net virpa bėgiai, upė, blinda...
Rasa ir gėlės paliktiems naslaičiams.

Senelių žvilgsniai susitiko,
Kaip gėlės vystančio vainiko;
O ašaros nors saulėj švito,
Per liudnus veidus nusirito...

Prie geležinkelio trobelės
I praėjį vilioja kelias,
Baigta daina Jausmai išsekę,
O traukiniai vis lekia, lekia...

Sastrería « 17 de FEBRERO »
de

Jose Branko

MEDIDAS FINAS Y CONFECIONES
GÉNEROS NACIONALES Y EXTRANJEROS

Limpieza, Arreglos y Planchados,
Se dan vuelta trajes

— Av. Carlos María Ramírez 1563. —
Lietuviams Didelis Nuolaidos.

URUGVAJĀUS LIETUVIĀI

— Iz kultūrietiņū veiklos —

Ur. Liet. Kultūros Draugiā, vienintelē aiškā patriotiānē ir vealesnē organizacija šioje kolonijojē, sausio 20 d visuotni me susirinkime išrinko nauja valdyba, i kurā iėjo: Jul. Jazauskas — pir., P. Evasločkas — vicepirm., A. Klimas — sek., P. Derenčius, ižd., M. Svečiulis, A. Brazys ir P. Markevičius — nariai. I revizijos komisijā: J. Ramonas, A. Kaušinis ir K. Cerniauskas.

Susirinkimas tarp kito nuarē: « pasveikinti J. E. Pona Lietuvos Ministrā P. Amerikai, Dr. K. Grauzinij ir Pasiuntinybės personalā, linkėdami jū sunkiame darbe sėkmes — ko greičiausiai pasieki mūs visū bendrā tikslā, Lietuvos Nepriklausomybē.

Kartu pareiškia priežtā protestā prieš šlykščias Gabrio - Seičiausko provokacijas, kurie tverdami įvairias « dreiktories » ir « valdžias », skverbdamiesi lietuviū patofotu tarpan, išdaviškiškai padeda mūsų tautos priešams ».

Rept.

— Iz vytiētiņū veiklos —

1949 m. Vasario mėn. 13 d. U. J. D. - jū. « Vytis » visuotiniame nariū susirinkima tapo išrinkta nauja valdyba šiame sąstata:

Pirm. Stasys Stendelis.
Sekt. Vytautas J. Stendelis.
Kasi. Edv. Grėbliūnas.
Nar. Jonas Kamandulis.

Jaunuolis.

— Naujū lietuviškā šeimā —

1949 m. Vasario m. 25 d susituokia Vytietis Vytas Dorelis su Vytietē Mar. elę Markevičiute. Jaunai porai linkime laimingo gyvenimū ir neužmirāti ir toliau darbuotis lietuviškam darbe.

XX metų U. L. K. D. - jos sukaktuvės.

1949 m. Vasario 6 d. Urugvajaus Lietuviū Kultūros Draugia iškilmingai atšventė savo 20 - ies metų gyvavimą. Pirmā valanda buvo pietus kuruose be nariū buvo daug svečių. Svečių pagerbē savo dalyva vimu Jo Eks. Lietuvos Ministras P. Amerikai Dr. K. Grauzinio, kuris pasakē išpūdin ga sveikinimo kalbā. Taip pat kalbėjo rašytojas K. Čiblas, p. Brazys, p. Stendelis ir Draugijos pir. J. Jazauskas.

Sveikinimus skaitē Draugijos sekretorius p. Alf. Klimas. Po to griežiant puikiam orkestrui buvo linksmi šokiai.

Rept.

Šermukšninės vietoj.

(« Darbo » poneliams)

Leiskit i tėvynę,
Leiskit pas rusus,
Ten atšals krūtinė,
Užmigdys įausmus.

Cia man nušibodo
Buržuajams taraaut,
Leiskit pas Staliną
Rojaus paragaūt.

Svetima padangė
Nemalonī, ne,
Bolševikū rojā
Aš regiu sapnē.

Leiskit i tėvynę,
Leiskit pas rusus,
Aš važuoti noriu,
Cia aš neramūs.

Dabar mūs gintinė
Skautis, raudona,
Džiaugiasi kaimynai,
Kad nieko nėra!

Mėra ten pražiuvo,
Duona vos mityt,
Duos mums ruskis košės,
Kur nereik kramtyt!..

Alfonso Bartasiuno

Lejlika ir metalų dirbtuvė,

Calle ZAPICAN 2789

Tel.: 23 7 48

Montevideo

PEINADOS — PERMANENTES

SPLENDID

c. Bogotá 3290. — Villa del Cerro

(Frente al colegio de Santa Clara)

— de —

JUANITA MALIAUKA

Entre Norte América e Inglaterra

Bodegas y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

Vino Natural

REDENCION MELILLA

Tel.: 22 00 35

☆

Visi lietuviai tik čia perka, nes duodama gera prekė, ekonominė kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

ALBINO ZEBRAICIO

Bar — Billar

Calle INGLATERRA 1850. — Cerro

Ivairus vietas ir užsienio gerimai.

Ekonominės kainos.

Rami ir lietuviu mėgiama vieta.

KAUNAS

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS

☆

Calle BOGOTA 4001 esq. Bélgica
CERRO

Visuomet svieži produktai, ekonomiskos kainos, skubus patarnavimas
Pasitikrinkit.

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOLIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7

★

Siuvama visu rusiu, rubai, geriausiu medziagu ir pagal paskutiniu madu reikalavimus. — Savas pas sava, nes rasite garantuota darba ir ekonomiska kaina

TINTORERIA DEL PARQUE

— de —

CLEMENTE VIDZIUS

Calle LIBERTAD 2378

Visu rusiu rubu valymas ir dazymas.
Skrybeliu reformavimas.

Darbas paimamas is namu ir pristatoma i namus. Lietuviams nuolaidos.

RESTAURANT Y PENSION

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentinos. Sveikas valgis. Svarios lovos pavieniam ir erdvus kambariai seimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Teléfono: 8 39 05

Montevideo

PROVISION

VILNIUS

JONO ir ONOS

Scesnuleviči.

Gerai Produktai. Pigios kainos.

Vietos ir užsienio gerimai.

Calle VIZCAYA 4149

Villa del Cerro

Casa LIRA

1926 metais apdovanota aukso medaliu
— Tarptautinėj Parodoj Lietuvoje. —
Visu rusiu planu taisymas, sustyga-
vimas, nauju darymas ir pertvarkymas.
Lietuviams nuolaidos. Savininkas

ANTANAS DAMBRAUSKAS

☆

SAN JOSE 1015

Tel.: 83633

foto arte
Esba

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

Savininkas:

STASYS BARTNIKAITIS

Pr. Riboco ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fabrikas

Calle RIO BRANCO 1102

☆

Visoki meniski odos isdirbiniai parduo-
dami ormu ir pavieniai. — Lietuviams
daromos specialės nuolaidos.

IMAN

ADOLFAS KAUSINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis
Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus
elektros irenginius ir pataisymus
Lietuviams Dideles Nuolaidos

☆

Calle SAN JOSE 1088 — Tel.: 87956

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico
Aluminio y Herrajes en General.
Sección Mecánica y Estampados
Matrices de Todas Clases y
Para Toda Industria.

Eduardo Jusys

☆

MOLINOS DE RAFFO 473

Teléfono: 22 53 05

Montevideo

PETRAS J. JASINSKAS

Lietuvis Statybininkas

Calle JAPON 2084 — Cerro

Montevideo

☆

Lietuviams Nuolaidos.

PRADO STANEVICIUS

KRAUTUVE - BARAS - PIENINE

Geros Prekės. Ekonomiskos kainos

☆

Calle GRECIA 4200. — Villa del Cerro

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

ANDES

— de —

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel.: 81803

Moteru ir vyru rubu valymas — Visu
rusiu skrybeliu valmas ir reformas. —
Kostiumu ir paltu isvertimas. —
Lietuviams nuolaida.